

«Μη με λησμονήτε στις προσευχές σας»: Δεκαπέντε χρόνια από την κοίμηση του Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου

[Αυτοκέφαλες Εκκλησίες](#) / [Εκκλησία της Ελλάδος](#)

Δεκαπέντε χρόνια συμπληρώνονται σήμερα από την κοίμηση του μακαριστού [Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου Α΄](#).

Ήταν το ξημέρωμα της Δευτέρας της 28ης Ιανουαρίου 2008 όταν η καρδιά του μεγαλόψυχου αυτού Ιεράρχη έπαψε να χτυπά.

- Της Δέσποινας Σωτηρίου

Στον αρχιεπισκοπικό χρόνο είχε μείνει εννέα χρόνια και εννέα μήνες. Μέσα στο διάστημα αυτό κατάφερε να συσπειρώσει τους Έλληνες, να μιλήσει στις καρδιές των νέων και να κάνει την εκκλησία υπολογίσιμη μονάδα στην κοινωνία.

Τα πέτρινα χρόνια

Ο Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος είχε γεννηθεί στην Αθήνα το 1939 από γονείς πρόσφυγες. Την εποχή εκείνη μικρό παιδί έτρεχε στις αλάνες διάβαζε κλασσικά εικονογραφημένα και αφιέρωνε πολύ χρόνο στην εκκλησία. Η κλίση του προς την ιεροσύνη άρχισε να γίνεται πιο ξεκάθαρη ενώ μεγάλωνε. Άρχισε να μαθαίνει την ψαλτική την βυζαντινή μουσική και σύντομα με το χαρτζιλίκι του από την ψαλτική πλήρωνε τα δίδακτρά του για τα μαθήματα ξένων γλωσσών και το ωδείο. Αν και ο πατέρας του είχε βλέψεις να κάνει τον γιο του πανεπιστημιακό, εκείνος δεν απομακρυνόταν από τον πόθο που ρίζωνε μέσα του.

Στα 18 του φαίνεται να στερέωσε την αγάπη του για την εκκλησία. Αργότερα μπαίνει στην Νομική Αθηνών αλλά και στην θεολογική σχολή την οποία θυσιάσε για να κάνει το χατήρι του πατέρα του. Όμως τελικά η επιθυμία του να ακολουθήσει τον δρόμο της εκκλησίας νικάει και παρά τις αντιρρήσεις του πατέρα του, κέρδισε την ευχή του και γίνεται συνιδρυτής της μοναστικής αδελφότητας Χρυσοπηγής μαζί με τον Καλλίνικο μετέπειτα μητροπολίτη Πειραιώς και τον Αμβρόσιο σημερινό μητροπολίτη Καλαβρύτων.

Το 1962 ο Χριστόδουλος ολοκληρώνει επιτυχώς τις σπουδές του στη Νομική και εγγράφεται στη Θεολογική Σχολή. Μαζί με τους συνιδρυτές της Χρυσοπηγής αναπτύσσουν πλούσια δράση, διοργανώνοντας κατηχητικά και προσελκύοντας δεκάδες νέα παιδιά.

Το 1965 χειροτονείται πρεσβύτερος και διορίζεται, κατόπιν εξετάσεων, γραμματέας στην Ιερά Σύνοδο. Οικοδομεί νέες σχέσεις και γνωρίζει το διοικητικό μηχανισμό της Εκκλησίας ενώ κερδίζει την εμπιστοσύνη πολλών μητροπολιτών.

Στις 14 Ιουλίου 1974, λίγες ημέρες πριν από τη μεταπολίτευση, η Ιεραρχία τον αναδεικνύει Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού.

Στο Βόλο γίνεται πρωταγωνιστής στην κοινωνία

Ο 35χρονος Ιεράρχης επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στη νέα γενιά. Επισκέπτεται σχολεία, ιδρύει κατηχητικά, ενισχύει το [φιλανθρωπικό](#) έργο.

Ο τότε Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ θα τον αξιοποιήσει τον Χριστόδουλο στη μάχη του 1988 για την εκκλησιαστική περιουσία λόγω της δύναμης του λόγου του. Την ίδια ώρα οικοδομεί στενές σχέσεις με ιεράρχες του οικουμενικού θρόνου.

Σιγά - σιγά αρχίζει να ενδιαφέρεται για το εσωτερικό της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το χάρισμά του να είναι τόσο αγαπητός τον βοήθησε να κερδίσει τη φιλία και την εμπιστοσύνη πολλών και ισχυρών μητροπολιτών. Αναπτύσσει σχέσεις με πολιτικούς, δικαστικούς, πανεπιστημιακούς, εκδότες, δημοσιογράφους και επιχειρηματίες. Το όνομά του υπάρχει παντού, σε όλους τους κύκλους. Αρθρογραφεί, δίνει συνεντεύξεις, κάνει ραδιοφωνικές εκπομπές και συμμετέχει στα κοινά υπέρ του δέοντος κάνοντας μια άλλη αρχή στην εκκλησιαστική του πορεία το 1990.

28 Απριλίου του 1998 ο Χριστόδουλος, Μητροπολίτης Δημητριάδος, εκλέγεται Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος. Με συγκίνηση, ανακοίνωσε από τα μεγάφωνα: «Αποδέχομαι την υψηλήν ταύτην διακονίαν...».

Το συγκεντρωμένο πλήθος φώναζε «Αξιος, Αξιος» και δημοσιογράφοι και

φωτορεπόρτερ είχαν πλέον καταλάβει ότι τους περίμενε πολύ δουλειά με το νέο πρόσωπο της εκκλησίας.

«Φέρνουμε την ανανέωση, την αξιοκρατία και τον εκσυγχρονισμό στην Εκκλησία. Θέλω να πιστεύω και οραματίζομαι μια Εκκλησία ζωντανή και δυναμική που να βρίσκεται μέσα στον λαό μας με ανοιχτά τα φυλλοκάρδια της. Όχι μόνο για να ακούει τους στεναγμούς του λαού μας αλλά και για να συντονίζεται στους παλμούς της καρδιάς του» τόνισε στις πρώτες του δηλώσεις κάνοντας ξεκάθαρο από την αρχή ότι η Εκκλησία θα έχει λόγο τα εθνικά, πολιτικά και κοινωνικά.

Ο Ενθρονιστήριος Λόγος

Στον [ενθρονιστήριο λόγο](#) του υποσχέθηκε ότι θα υπερμάχεται τα δίκαια της Εκκλησίας, γι' αυτό επέλεξε να κάμει τη μεγάλη «ρήξη». Τη στιγμή δε που δάκρυσε αισθάνθηκε ότι αναλαμβάνει μεγάλη ευθύνη απέναντι στο πιστό Λαό της Ελλάδος και περισσότερο στα αγαπημένα του Ελληνόπουλα, σαν να σκέφθηκε από που ξεκίνησε και που έφθασε με τη βοήθεια του Θεού.

«... Η Εκκλησία τής Ελλάδος έχει καί τή διάθεση καί τή δύναμη νά σταθεί, μέ όλο τό κύρος τής παγκόσμιας εκκλησιαστικής της οντότητας, ενσυνείδητα παρά το πλευρό τού Οικουμενικού Πατριαρχείου γιά τήν υπεράσπιση τών δικαίων του...

Μέ τό ίδιο πνεύμα ανεπιτήδευ της αγάπης αγκαλιάζω νοερά καί όλες τις άλλες Σεβάσμιες Ορθόδοξες Εκκλησίες καί τους Σεπτούς Προκαθημένους των...

Ο λαός μας στρέφεται και πάλι προς την Εκκλησία, ...Ζητά απεγνωσμένα την καλοσύνη της, τη φιλευσπλαχνία της, τη μακροθυμία καί τό έλεος της, το μήνυμα τής ελευθερίας καί τής δικαιοσύνης που κομίζει για να πεισθεί να πέσει στην αγκαλιά της.

Οι Άγιοι Πατέρες ποτέ δεν φοβήθηκαν τον διάλογο μέ τόν κόσμο έστω τής πλάνης, τής αμαρτίας καί τής αίρεσης... Μέσα από τά Ιερά Μυστήρια ενισχύει τις ψυχές του κόσμου και στέκεται σύμβολο ανθρωπιάς καί ιερότητας. Όποιος αρνείται αυτές τις αλήθειες βρίσκεται μακριά από τήν πραγματικότητα. Τιμώ καί σέβομαι τους ιερείς που εμπνέονται από τά ιεραποστολικά ιδεώδη, καί υποκλίνομαι νοερά εμπρός στό αθόρυβο καί εν πολλοίς άγνωστο έργο τους.

Η Ελλάδα είναι η μόνη Ευρωπαϊκή Χώρα που είναι αμιγώς Όρθόδοξη.

Μέ ρωμαλεότητα καί τόλμη οφείλουμε νά καταπιασθούμε ουσιαστικά μέ τά προβλήματα της Νεολαίας μας... Ο Ελληνισμός καί η Ορθοδοξία αξίζουν καί μπορούν τό καλύτερο. Τελειώνοντας, απευθύνομαι ειδικά στους Νέους της Πατρίδας μας και τους λέγω: Παιδιά μου, χρυσά τής Ελλάδος παιδιά. Είσθε τό καμάρι του Γένους, δαφνοστεφανωμένη απαντοχή μας.

Όμως σ'ας πονέσαμε πολύ μέ τήν ύποκρισία μας καί σ'ας εύτελίσουμε μέσα σας τήν έννοια τοῦ χρέους. Σ'ας χρεώνουμε τις παρεκτροπές σας, ένώ είμαστε οί ήθικοί αὐτουργοί τῶν. Σ'ας στερήσαμε τήν αγάπη, σ'ας αφήσαμε έρμαιους στά κύματα τοῦ κατακλυσμού τῆς Βαβυλῶνας. Σ'ας άναγκάσαμε νά ζεΐτε σ' ένα κόσμο άπάνθρωπο, άνηλεή καί άνοικτίρμονα. Σ'άυποδείξαμε νά ακολουθήσετε δρόμους, πού έμεΐς δέν βαδίζαμε. Σ'ας άφαιρέσαμε τήν πίστη καί τήν έλπίδα. Γκρεμίσαμε άπό μέσα σ'ας κάθε ιδανικό. Κι όμως λέμε ότι σ'ας αγαπάμε. Σεΐς, μέ τήν όξύνοιά σας καταλάβετε τήν άσυνέπειά μας. Καί μ'ας έγκαταλείψατε. Δέν μ'ας έμπιστεύεστε πιά, δέν θέλετε νά ζήσετε στόν κόσμο πού έμεΐς σ'ας έτοιμάσαμε. Καί στραφήκατε στήν άναζήτηση τῆς χίμαιρας μέσ' άπ' τά ναρκωτικά, στήν έπιβεβαίωση σας μέσ' άπό τή βία.

Παιδιά μου, σήμερα αὐτός πού σ'ας όμιλεΐ, παίρνει πάνω του τήν εὐθύνη γιά τις άπέναντι σ'ας άμαρτίες όλης τῆς γενιάς του, καί σ'ας ζητᾶ συγγνώμη. Θέλει όμως ταυτόχρονα νά σ'ας πεί πως καμιά άμαρτία δική μας καί καμιά άστοχία δική σας δέν μπορεί νά σ'ας κλείσει τό δρόμο πρός τήν καταξίωση...»

Αγώνες για την Εκκλησία και την Πατρίδα

Ο Χριστόδουλος, από την εποχή της θητείας του στη Μητρόπολη Δημητριάδος, εξέφραζε δημόσια τις απόψεις του όχι μόνο για Εκκλησιαστικά αλλά και για άλλα ζητήματα. Ήρθε σε σύγκρουση με την Κυβέρνηση του Κώστα Σημίτη το 1999-2000 για το ζήτημα της μη αναγραφής του θρησκέυματος στις αστυνομικές ταυτότητες. Όλος ο Ελληνισμός βροντοφώναξε και δήλωσε την πίστη του στα Όσια και τα Ιερά της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας, και της Πατρίδας μας.

Η σύγκρουση κορυφώθηκε το καλοκαίρι του 2000 όταν η Εκκλησία της Ελλάδος πραγματοποίησε δύο μεγάλες λαοσυνάξεις, στην Θεσσαλονίκη στις 14 Ιουνίου και στην Αθήνα στις 21 Ιουνίου 2000, συγκεντρώνοντας παράλληλα τρία και πλέον εκατομμύρια υπογραφές που τις παρέδωσε ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος στην Πολιτική Ηγεσία της Ελλάδος, στις 29 Σεπτεμβρίου 2001, με το αίτημα να διεξαχθεί δημοψήφισμα για την προαιρετική αναγραφή του Θρησκέυματος (Χ.Ο.) στις ταυτότητες. Το αίτημα απορρίφθηκε τόσο από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας αείμνηστο Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο όσο και από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος κ. Κώστα Σημίτη.

Στους χιλιάδες πιστούς των λαοσυνάξεων, ο Αρχιεπίσκοπος μεταξύ των άλλων είπε: «... Προτιμήσαμε το φως της ημέρας για να πραγματοποιήσουμε τη συγκέντρωση μας. Δεν είχαμε τίποτα να κρύψουμε. Ξέραμε τι θα γίνει. Άλλοι προτιμούν την νύκτα και τα φτιασιδώματα... Ω κι αν εσηκώνονταν από τους τάφους των τα μεγάλα παλικάρια του έθνους μας, οι Κολοκοτρώνηδες και οι Μακρυγιάννηδες και οι Μιαούλιδες και Μποτσαραίοι, οι παπάδες και οι δεσποτάδες, τι θα λέγανε εάν βλέπανε το γκρέμισμα που επιχειρούν σήμερα κάποια παιδιά τους, στην Ελληνορθόδοξη παρουσία μέσα στην κοινωνία και τα ραπίσματα που δίνουν στην μάνα τους την Εκκλησία...»

Ο πιο δύσκολος αγώνας

Ο πιο δύσκολος αγώνας για τον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο αρχίζει στις 9 Ιουνίου 2007 ημέρα Σάββατο, όπου εισάγεται στο Αρεταίειο Νοσοκομείο Αθηνών. Χειρουργείται και παραμένει νοσηλευόμενος επί σαράντα ημέρες. Με σθένος και υποδειγματική ψυχική δύναμη αντιμετωπίζει την περιπέτεια της υγείας του, από την πρώτη ημέρα. Δίνει σκληρή μάχη για να κρατηθεί στην ζωή παραδίδοντας μαθήματα θάρρους και αξιοπρέπειας.

Στις 18 Αυγούστου 2007 ταξιδεύει, για μεταμόσχευση ήπατος, στο Μαϊάμι. Στις 26 Σεπτεμβρίου η μεταμόσχευση ματαιώνεται λόγω εκτεταμένης μετάστασης του

καρκίνου.

Στις 26 Οκτωβρίου επιστρέφει στην Ελλάδα και όπως ο ίδιος έλεγε «Επιστρέφω στην Ιθάκη μου».

Το «τελευταίο» πρωτοχρονιάτικο μήνυμα του Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου, 28 Δεκεμβρίου 2007.

«Χρειάζονται να πολλαπλασιασθούν οι άνθρωποι που κάνουν Αντίσταση. Που παραμένουν πιστοί στις παραδόσεις μας, στις αξίες μας, στην ιστορία μας και στους αγώνες μας. Οι αναθεωρητές πολύ κακή συγκυρία επέλεξαν για να γκρεμίσουν από τις καρδιές των Ελλήνων τα κάστρα των θυσιών. Σταθείτε όλοι όρθιοι στις επάλξεις σας και μην ξεπουλήσετε τα πρωτοτόκια μας. Διδάξτε στα παιδιά σας την αλήθεια, όπως την εβίωσαν οι αείμνηστοι Πατέρες μας. Ο λαός μας ξέρει να υπερασπίζεται τα ιερά και τα όσιά του. Το έχει κατ' επανάληψιν αποδείξει. Και θα το αποδείξει και πάλι. Αντίσταση και Ανάκαμψη. Για να ξαναβρούμε ό,τι έχουμε χάσει, για να υπερασπισθούμε ό,τι κινδυνεύει.»

Τα «τελευταία» λόγια του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. «...Μην ζητήσετε αλλού την ευτυχίαν σας, διότι άδικα θα κοπιάσετε, και δεν θα την συναντήσετε. Μην λησμονείτε ποτέ τα λόγια του Κυρίου, «Ζητήτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσονται υμίν». ΜΗ ΜΕ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΑΣ...

Η εξόδιος ακολουθία εψάλλει στις 10 το πρωί στον Ιερό Ναό της Μητροπόλεως Αθηνών. Το σκήνωμα του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου τέθηκε στο Μητροπολιτικό Ναό των Αθηνών σε τριήμερο λαϊκό προσκύνημα.

Πρωτοφανής είναι ο αριθμός των πιστών που πήγαν από κάθε γωνιά της Ελλάδος, κάθε ηλικίας, για να προσκυνήσουν, για να αποτίσουν φόρο τιμής στον «δικό τους Χριστόδουλο».